

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא מציעא דף ע"ח
Some of the topics we will learn about include.

The Mishnah's Halachah of
השוכר את החמור

להוליכו בהר והוליכו בבקעה

If a person rented a donkey on condition that he travel
only over the mountains, and instead he traveled through
the valley; or vice versa;

אפילו זו עשר מילין וזו עשר מילין ומתה

חייב

Even if the distance for both routes was the same, ten מיל,
if the donkey died the שוכר is liable to pay the owner.

The Mishnah also discusses if the donkey died due to
הוחלקה, it slipped; or
הוחמה, it got overheated;

רבי מאיר's opinion of

כל המעביר על דעת של בעל הבית

נקרא גזלן

If a person does not follow the owner's instructions, he is
considered a גזלן. Therefore, the שוכר who did not use the
donkey as stipulated becomes liable even for an אונס, an
accident.

The Mishnah's Halachah of

השוכר את החמור ונעשית אנגריא

אומר לו הרי שלך לפניך

If a person rented a donkey and it was confiscated by the
king's army, the owner is not liable to replace it with
another חמור.

B רב's distinction of

באנגריא חוזרת

אומר לו הרי שלך לפניך

If the army will return the donkey to the שוכר before the
rental expires, the owner is not liable, because he will still
be able to use it.

באנגריא שאינה חוזרת

חייב להעמיד לו חמור

If the army will not return the donkey, the owner is liable,
because the שוכר cannot get use of the donkey at all.

שמואל's distinction of

בדרך הליכה ניטלה

אומר לו הרי שלך לפניך

If the donkey was confiscated on the road to the שוכר's
destination, the owner is not liable.

ואם לאו בדרך הליכתה ניטלה

חייב להעמיד לו חמור

If the donkey was confiscated on a different road that did
not lead to the שוכר's destination, the owner is liable.

A

השוכר את החמור
להוליכו בהר והוליכו בבקעה

אפילו זו עשר מילין
וזו עשר מילין ומתה
חייב

הוחלקה - הוחמה

כל המעביר
על דעת של בעל הבית
נקרא גזלן

השוכר את החמור
ונעשית אנגריא
אומר לו הרי שלך לפניך

B

באנגריא חוזרת
אומר לו הרי שלך לפניך

באנגריא שאינה חוזרת
חייב להעמיד לו חמור

בדרך הליכה ניטלה
אומר לו הרי שלך לפניך

ואם לאו בדרך הליכתה ניטלה
חייב להעמיד לו חמור

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

השוכר את החמור
להוליכו בהר והוליכו בבקע

If a person rented a donkey on the condition that he travel only over the mountain, but instead he traveled through the valley; or vice versa;

בבקעה והוליכו בהר

On the condition that he travel only through the valley, but instead he traveled over the mountain;

אפילו זו עשר מילין וזו עשר מילין ומתה

חייב

Even if the distance of both routes was the same, if the donkey died, the שוכר is liable to pay the owner.

At this point the רישא implies that he is חייב regardless of the cause of the donkey's death.

The Mishnah however continues and says that whether he is חייב depends on the cause of the donkey's death:

השוכר את החמור

להוליכה בהר

והוליכה בבקעה

In the case of where he was to travel over the mountain, but he traveled through the valley;

אם החליקה פטור

If the donkey died because it slipped, the שוכר is not liable to pay, because as Rashi explains

בהר ראוייה להחליק יותר

The possibility of slipping in a valley is less than on a mountain, because a valley is not steep while a mountain is steep on all sides.

However,

ואם הוחמה חייב

If the donkey died because it overheated, the שוכר is liable to pay, because

שהבקעה מעלה הבל יותר

There is more foul air in a valley than on a mountain, because a valley is enclosed from all sides, while a mountain is exposed to the air.

1

השוכר את החמור
להוליכו בהר והוליכו בבקע

If a person rented a donkey on the condition that he travel only over the mountain, but instead he traveled through the valley;

בבקעה והוליכו בהר

On the condition that he travel only through the valley, but instead he traveled over the mountain;

אפילו זו עשר מילין וזו עשר מילין ומתה
חייב

Even if the distance of both routes was the same, the שוכר is liable to pay the owner.

At this point the רישא implies that he is חייב regardless of the cause of the donkey's death.

השוכר את החמור להוליכה בהר
והוליכה בבקעה

In the case of where he was to travel over the mountain, but he traveled through the valley;

אם החליקה פטור

If the donkey died because it slipped, the שוכר is not liable to pay, because

בהר ראוייה להחליק יותר

The possibility of slipping in a valley is less than on a mountain, because a valley is not steep while a mountain is steep on all sides.

ואם הוחמה חייב

If the donkey died because it overheated, the שוכר is liable to pay, because

שהבקעה מעלה הבל יותר

There is more foul air in a valley than on a mountain, because a valley is enclosed from all sides while a mountain is exposed to the air.

2 להוליכה בבקעה והוליכה בהר
 In the case where he was to travel through the valley, but he traveled through the mountain, the Halachah is in the reverse;
 אם החליקה חייב
 If the donkey died because it slipped, the שוכר is liable to pay, because
 בהר ראויה להחליק יותר

ואם הוחמה פטור
 If the donkey died because it overheated, the שוכר is not liable to pay, because
 שהבקעה מעלה הבל יותר

However,
 אם מחמת המעלה חייב
 If the donkey overheated as a result of climbing the mountain, the שוכר is liable to pay.

2 להוליכה בבקעה והוליכה בהר
 In the case where he was to travel through the valley, but he traveled through the mountain,
אם החליקה חייב
 If the donkey died because it slipped, the שוכר is liable to pay, because
בהר ראויה להחליק יותר
ואם הוחמה פטור
 If the donkey died because it overheated, the שוכר is not liable to pay, because
שהבקעה מעלה הבל יותר
 However,
אם מחמת המעלה חייב
 If the donkey overheated as a result of climbing the mountain, the שוכר is liable to pay.

3 The Gemara asks
 מ"ש רישא דלא קא מפליג
 ומאי שנא סיפא דקא מפליג
 Why in the רישא the שוכר is חייב even if it was not החליקה or הוחמה, while in the סיפא the שוכר is חייב only if it החליקה or הוחמה?

The Gemara offers four explanations

1.
 אמרי דבי ר' ינאי
 רישא שמתה מחמת אויר

In the רישא the donkey's death appeared natural, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס. However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the donkey's death to the שוכר's change of route, as the donkey was not accustomed to the climate of the mountain or valley.

2.
 OR
 כגון שמתה מחמת אובצנא

In the רישא the donkey died from exhaustion, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס or מלאכה. However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the exhaustion to the שוכר's change of route, that it became exhausted from climbing the mountain, or from the valley where there was less air circulation.

3 מ"ש רישא דלא קא מפליג
 ומאי שנא סיפא דקא מפליג
 Why in the רישא the שוכר is חייב even if it was not החליקה or הוחמה, while in the סיפא the שוכר is חייב only if it החליקה or הוחמה?

1
 אמרי דבי ר' ינאי
רישא שמתה מחמת אויר
 In the רישא the donkey's death appeared natural, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס.
 However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the donkey's death to the שוכר's change of route, as the donkey was not accustomed to the climate of the mountain or valley.

2
כגון שמתה מחמת אובצנא
 In the רישא the donkey died from exhaustion, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס or מלאכה.
 However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the exhaustion to the שוכר's change of route, that it became exhausted from climbing the mountain, or from the valley where there was less air circulation.

4

3.
OR

כגון שהכישה נחש

In the רישא the donkey died from a poisonous snakebite, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס.

However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the donkey's death to the שוכר's change of route, claiming that in the original route there would not have been any snakes.

4.

הא מני רבי יוחנן

הא מני רבי מאיר היא דאמר

כל המעביר על דעת של בעל הבית

נקרא גזלן

The רישא is רבי מאיר who holds that if a person does not follow the owner's instructions, he is considered a גזלן.

Therefore, since the שוכר did not use the donkey as stipulated he becomes liable for even an אונס, an accident.

While the סיפא is the רבנן who hold

כל המעביר על דעת של בעל הבית

לא נקרא גזלן

Even if a person does not follow the owner's instructions, he is not considered a גזלן. Therefore, the שוכר is liable only for a פשיעה, such as החליקה or הוחמה but not for an אונס.

=====

4

3

כגון שהכישה נחש

In the רישא the donkey died from a poisonous snakebite, for which a שוכר is usually פטור because it's an אונס.

However, the שוכר is חייב because the owner can attribute the donkey's death to the שוכר's change of route, claiming that in the original route there would not have been any snakes.

4

רבי יוחנן

הא מני רבי מאיר היא דאמר כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא גזלן

The רישא is רבי מאיר who holds that if a person does not follow the owner's instructions, he is considered a גזלן.

Therefore, since the שוכר did not use the donkey as stipulated he becomes liable for even an אונס, an accident.

While the סיפא is the רבנן who hold

כל המעביר על דעת של בעל הבית לא נקרא גזלן

Even if a person does not follow the owner's instructions, he is not considered a גזלן.

Therefore, the שוכר is liable only for a פשיעה such as החליקה or הוחמה but not for an אונס.

5 The Mishnah continues
 השוכר את החמור והבריקה
 אומר לו הרי שלך לפניך
 If a person rented a donkey, and it got an ailment in its eye or foot which prevents it from walking quickly, the owner is not liable to replace the חמור, because as the שיטה explains
 יכול להשתמש בו על ידי הדחק
 The donkey can still walk slowly through exertion and the חמור still has use of the חמור.
 However
 מתה או נשברה
 חייב להעמיד לו חמור
 If the donkey died or was injured and cannot walk at all, the owner must replace the חמור, because the שוכר has no use of the חמור at all.
 =====

5 מאריך

**השוכר את החמור והבריקה
 אומר לו הרי שלך לפניך**
 If a person rented a donkey,
 and it got an ailment in its eye or foot
 which prevents it from walking quickly,
**the owner is not liable
 to replace the חמור,**

*Because as the שיטה מקובלת explains
 יכול להשתמש בו על ידי הדחק
 The donkey can still walk slowly through exertion
 and the חמור still has use of the חמור.*

**מתה או נשברה
 חייב להעמיד לו חמור**
 If the donkey died or was injured and cannot walk at all,
the owner must replace the חמור,
 because the שוכר has no use of the חמור at all.

6 The Mishnah continues
 השוכר את החמור ונעשית אנגריא
 אומר לו הרי שלך לפניך
 If a person rented a donkey and it was confiscated by the king's army, the owner is not liable to replace the חמור.
 רב explains that it depends on the following
 באנגריא חוזרת
 אומר לו הרי שלך לפניך
 If the army will return the donkey to the שוכר before the rental expires, the owner is not liable, because the שוכר can still get use of the donkey.
 אנגריא שאינה חוזרת
 חייב להעמיד לו חמור
 If the army will not return the donkey, the owner is liable, because the שוכר cannot get use of the donkey at all.

6

**השוכר את החמור ונעשית אנגריא
 אומר לו הרי שלך לפניך**
 If a person rented a donkey
 and it was confiscated by the king's army,
 the owner is not liable to replace the חמור.

רב

<p>אנגריא שאינה חוזרת חייב להעמיד לו חמור If the army will not return the donkey, the owner is liable, because the שוכר cannot get use of the donkey at all.</p>	<p>באנגריא חוזרת אומר לו הרי שלך לפניך If the army will return the donkey to the שוכר before the rental expires, the owner is not liable, because the שוכר can still get use of the donkey.</p>
--	---

7 בן אנגריא disagrees and says
 בין אנגריא חוזרת בין אנגריא שאינה חוזרת
 There is no distinction in whether the army will return the
 donkey or not, but rather the distinction is as follows:
 אם בדרך הליכה ניטלה
 אומר לו הרי שלך לפניך
 If the donkey was confiscated on the road to the שוכר's
 destination, the owner is not liable, because as Rashi
 explains
 שהאנגריא מוליכתה לדרך שהיה זה רוצה לילך
 ודרך אנגריא
 כל חמור שפוגע בו ראשון נוטלו ומחזיר את שלו
 The army will take the donkey along the שוכר's route, and
 since the army generally confiscates the donkey only until
 they find another, therefore,
 לך אחריו עד שיפגע בחמור אחר
 The שוכר should follow the army until they find another
 donkey and return his donkey, and he can still get use of
 the donkey.

ואם לאו בדרך הליכה ניטלה
 חייב להעמיד לו חמור
 If the donkey was confiscated on a different road that did
 not lead to the שוכר's destination, the owner is liable,
 because the שוכר is not obligated to follow the army to get
 back the donkey.

7 *Rashi*
בין אנגריא חוזרת
בין אנגריא שאינה חוזרת
 There is no distinction in whether the army will return the
 donkey or not, but rather the distinction is as follows:

ואם לאו בדרך
הליכה ניטלה
חייב להעמיד לו
חמור

*If the donkey was confiscated
 on a different road that did not
 lead to the שוכר's destination,
 the owner is liable, because
 the שוכר is not obligated to
 follow the army to get back
 the donkey.*

אם בדרך הליכה
ניטלה
אומר לו
הרי שלך לפניך

*If the donkey was
 confiscated on the road
 to the שוכר's destination,
 the owner is not liable,
 because as Rashi explains
 שהאנגריא מוליכתה
 לדרך שהיה זה רוצה לילך
 ודרך אנגריא*

כל חמור שפוגע בו ראשון נוטלו ומחזיר את שלו
 לך אחריו עד שיפגע בחמור אחר

*The שוכר should follow the army until they find
 another donkey and return his donkey, and he can
 still get use of the donkey.*

ואם לאו בדרך הליכה ניטלה
חייב להעמיד לו חמור

*If the donkey was confiscated on a different road
 that did not lead to the שוכר's destination,
 the owner is liable,
 because the שוכר is not obligated
 to follow the army to get back the donkey.*